

4. Демський Е. Ф. Адміністративно-процесуальне право України. Київ, 2008. 496 с.

5. Хабарові Т.В. Адміністративно-процесуальні засади запобігання корупції в Україні: дис...канд. юрид. наук:12.00.07. Х., 2017. 216 с.

6. Завальний М. В. Порухення справи про адміністративне правопорушення та її розслідування // Університетські наукові записки. 2009, № 4. С. 160-165.

7. Бездольний М. Ю. Адміністративно-правові засади діяльності органів внутрішніх справ щодо протидії корупції: дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2009. 197 с.

8. Гайдук А.В. Заходи адміністративного примусу у боротьбі з корупцією в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07. Київ, 2006. 202 с.

Солодчук Ірина Мар'янівна, слухач
навчально-наукового інституту заочного та
дистанційного навчання Національної
академії внутрішніх справ **Науковий
керівник:** доцент кафедри публічного
управління та адміністрування
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент
Плугатир М. В.

КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В ДЕРЖАВОТВОРЕННІ

Діяльність публічної адміністрації безпосередньо пов'язана з діяльністю представників держави обраних шляхом голосування громадян. Саме депутати, представники єдиного законодавчого органу - парламенту, приймають закони, які творять правову систему держави і яка ця система - корумпована чи ні, залежить безпосередньо від них. Депутати мають безпосередній вплив на законотворення і створення підґрунтя для корупції, оскільки саме закони в яких вміщені двозначні або неконкретизовані норми, які можна трактувати на різний спосіб чи обходити і є тим фундаментом для будівництва корумпованої державної системи. Джордж Орвел зазначив, що люди, які голосують за корумпованих політиків є не жертвами злочину, а співучасниками, проте окрім безпосередньо виборців на систему голосування та виконання влади впливає і первинно закладена в конституції правова модель форми державного устрою, голосування та форми правління. Процес голосування відіграє фундаментальну роль у функціонуванні держави та легітимності діяльності політичної влади. Некорумпованість, чесність та прозорість етапу голосування дає можливість визнати владу легітимною за походженням.

Відповідно до поділу легітимності влади Ж. д'Аспремонта легітимність влади є двох видів: легітимність походження (legitimacy of

origin) та легітимність виконання (legitimacy of exercise) [1, с. 193]. Легітимність походження це спосіб приходу до влади представників парламенту, президента та інших виборних осіб. Такими способами є два: це чесні та вільні вибори та корумповані, несправедливі вибори. Легітимність виконання це способи та методи виконання владних повноважень після обрання на голосуванні представниками влади. Способи та методи можуть відповідати законодавчим та суспільно - моральним нормам, а можуть їм суперечити і бути безпосередньо корупційними діями або діями пов'язаними з корупцією.

Легітимність походження є результатом процесу виборчої легітимізації [2, с. 910]. Легітимної за походженням визнається лише влада обрана на чесних, вільних виборах шляхом свідомого вибору громадян. Процес виборів має бути справедливим, а результати мають визнаватись не лише більшістю громадян, кандидати яких перемогли, але й меншість має визнавати обрану владу як владу обрану на вільних та справедливих виборах. Легітимність виконання включає способи реалізації влади, а саме відповідність нормам закону та суспільним нормам. Влада, яку здійснюють обрані на виборах представники має відповідати двом критеріям - це легальність (відповідність нормам закону) та визнання громадянами цієї влади та її дій.

Легітимність - це ознака якою наділяють владу громадяни. Беззаперечно, виборці мають значний вплив на обрання представників політичного керівництва, проте у самій конституції держави можуть закладатись інструменти для можливого винищення корупційних дій. І такі інструменти закладають самі законотворці. Створення такого підґрунтя для корупції є ризиком легітимності влади, оскільки навіть корумпована влада може бути легальною, тобто обраною відповідно до законодавчих норм, проте нелегітимною, оскільки визнання народом такої влади втрачається.

Дослідження корупційних факторів у конституційних нормах, які встановлюють форму правління, форму державного устрою та модель виборчої системи проведено С. Роуз-Акерман та Я. Куніцова. Корупційні ризики в основному знаходяться у методах здійснення законодавчої влади, які закладаються у Конституції. Окрім цього, корупційні ризики можуть бути закладені в інституційних особливостях політичної системи, таких як індивідуальна свобода, президентська чи парламентська форма правління, федералізм чи унітарність, однапалатний чи двопалатний парламент, та роль і вплив партій.

Досліджувався безпосередній зв'язок між президентською формою правління та виборчими правилами, федералізмом та індивідуальною свободою та правами, та контролем між органами влади та контролем громадян за виборними органами влади.

Професор С. Роуз-Акерман у цьому дослідженні порівнює три виборчі моделі: одномандатні виборчі округи (мажоритарна виборча система), пропорційна система з відкритими списками та пропорційна

система з закритими списками. У пропорційній системі з закритими списками виборці голосують безпосередньо за партію і відповідно до набраних голосів проходять члени партії відповідно до місця у списку. У пропорційній системі з відкритими списками виборці обирають партію та відповідного кандидата партії. У мажоритарній системі голосування проводиться безпосередньо за конкретного кандидата [3, с. 587].

За результатами дослідження було встановлено безпосередній зв'язок між виборчої системою та виборчими правилами і корупцією. Найбільш корумпованою визнано пропорційну систему з закритими списками, потім знаходиться пропорційна система з відкритими списками та найменш корумпованою визнано систему мажоритарну.

Просліджується також ефект взаємозалежності корупції та форми правління. Відповідно до результатів дослідження президентська форма правління вважається більш корумпованою, ніж парламентська. Проте, лідером за корумпованістю є президентсько-парламентська форма правління з пропорційною виборчою системою з закритими списками. Значний вплив на обсяги корупції має також централізований контроль над владою, зокрема, це контроль президента над парламентом чи виконавчою владою (міністрами) чи здійснення контролю парламентом за різними органами державної влади.

Конституція покликана встановлювати основні принципи функціонування держави, проте не завжди встановлені принципи захищені від корупції. Конституційна система може передбачати можливість вчинення корупції у певному обсязі. Вибір, зокрема, виборчих систем чи моделі функціонування законодавчої гілки влади є показником легітимності походження влади та виконання владою своїх функцій. Вибір виборчої системи високого ступеню корупційного ризику вказує на можливість вчинення корупційних дій владою під час наступних виборів, а обрання такої системи є доказом створення умов для здійснення зазначених незаконних дій.

Список використаних джерел

1. The complementary faces of legitimacy in international law: the legitimacy of origin and the legitimacy of exercise / J. d'Aspremont, E. De Brabandere // Fordham International Law Journal. vol. 34, issue 2. article 3, 2011. P. 190-235.
2. Legitimacy of Governments in the Age of Democracy / J. d'Aspremont // New York University Journal of International Law and Politics (JILP). vol. 38, 2006. P. 878-917.
3. Electoral rules and constitutional structure as constraints on corruption / J. Kunikova, S. Rose-Ackerman // British Journal of Political Science 35. 2005. P. 573-606.